

Raadsstuk

Onderwerp: Beheer perceelslozingen in de openbare ruimte
Reg.nummer: 2009/203037

1. Inleiding

In het vigerend Gemeentelijk RioleringsPlan 2007 t/m 2011 (vastgesteld bij raadsbesluit op 17 januari 2008) wordt aandacht gevraagd voor (de problemen met) de beheerverantwoordelijkheid van de perceelslozingen.

Gemeenten in Nederland gaan, los van het feitelijke eigendom, verschillend om met de beheerverantwoordelijkheid voor de aansluitleiding van particulieren (perceelslozing) op het gemeentelijk riool. In Haarlem is de beheerverantwoordelijkheid voor de gehele aansluitleiding bij de eigenaar van het perceel neergelegd. Deze historische situatie is in 1991 opnieuw vastgelegd bij raadsbesluit (391/1991 d.d. 30 oktober 1991). Haarlem is daarmee een van de laatste gemeenten in Nederland die de perceelslozingen in de openbare ruimte niet zelf beheren. Concreet betekent dit, dat ook in de openbare ruimte de particulier verantwoordelijk is voor goed onderhoud en tijdige vervanging van de leiding. Deze verantwoordelijkheid wordt echter door de particulier verschillend genomen met alle gevolgen voor de kwaliteit van het rioolstelsel en het bovenliggende maaiveld. Dit is de aanleiding om de beheerverantwoordelijkheid opnieuw aan de orde te stellen. Vanuit het rioolbeheer wordt het wenselijk geacht, zoals reeds aangegeven in het GRP, deze verantwoordelijkheid voor een deel van de lozing bij de gemeente neer te leggen (zie ook bijgevoegde *toelichting op raadsbesluit*).

Het aanschrijven van en het overleggen/afstemmen met eigenaren bij werkzaamheden vraagt veel tijd en heeft vaak een laag rendement, veel eigenaren gaan niet mee in de werkzaamheden in de openbare ruimte. Momenteel ontbreekt het de gemeente aan voldoende (juridische) middelen om de eigenaar te verplichten werkzaamheden aan de lozing uit te voeren bij bovengenoemde werkzaamheden.

Vervanging van de gemeentelijk riolering/bestrating zonder vervanging of herstel van de onderliggende lozingen levert een onwenselijke situatie op. Het maaiveld zal op korte termijn weer verzakkingen vertonen ter plaatse van kapotte lozingen. De beoogde beeldkwaliteitsverbetering door herinrichting/verstraten wordt in korte tijd tenietgedaan. Om hoge herstelkosten te voorkomen worden bij asfaltwerkzaamheden de lozingen in de openbare ruimte door en op kosten van de gemeente vervangen. Dit geeft een stukje rechtsongelijkheid omdat slechts een deel van de burgers hierbij gratis een (gedeeltelijk) nieuwe lozing krijgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Raadsbesluit 391/1991 d.d. 30 oktober 1991 in te trekken;
2. Het beheer van de perceelaansluitingen in het openbaar gebied per 1 januari 2010 over te nemen van de eigenaren, inclusief de daarbij behorende kosten.
3. Kosten op de gebruiker te verhalen indien problemen met een lozing een gevolg zijn van oneigenlijk gebruik en/of grove nalatigheid van de gebruiker (lozen van o.a. vaste stoffen, chemicaliën en/of vetten).

3. Beoogd resultaat

Een verbetering van de openbare ruimte door een beter onderhoud van de huisaansluitingen, het verminderen van afstemmingsproblemen met de eigenaren en het verhelderen van de situatie met betrekking tot verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Tevens worden de bewoners (financieel) ontzorgd.

4. Argumenten

Door het overnemen van het beheer van de lozingen in de openbare ruimte worden de huisaansluitingen bij rioolvervanging ook vervangen tot aan de erfgrans waardoor de kans op schade aan de verhardingen als gevolg van defecte huisaansluitingen wordt geminimaliseerd. Daarnaast ontstaat er een helder situatie met betrekking tot verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij klachten en problemen met de perceelslozing/huisaansluiting.

Medio 2010 zal de gemeente Haarlem beschikken over een (concept) aansluit/lozingsverordening. Daarin worden voorwaarden gesteld aan de wijze waarop de aansluiting op het gemeenteriool wordt verkregen. Daarnaast wordt ook geregeld wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van de aansluitleiding. Ook kunnen eventueel voorwaarden gesteld worden aan de (beëindiging van) lozing van hemel- en grondwater op een openbaar vuilwaterriool.

Financiële paragraaf

De maatschappelijk kosten (kosten van de gemeente en burger) worden beperkt. De kosten van het rioolrecht stijgen op termijn door de kosten van onderhoud aan de lozingen. De stijging wordt deels gecompenseerd doordat het herstel van verzakkingen in de verhardingen duurzaam wordt uitgevoerd; door het gelijktijdig vervangen van de onderliggende kapotte lozing hoeft men niet steeds terug te komen omdat een eigenaar niets aan de lozing doet. Daarnaast worden de bewoners gecompenseerd omdat (een deel van) de beheerkosten door de gemeente wordt gedragen.

In het GRP is bij de ontwikkeling van het rioolrecht al rekening gehouden met deze kosten door, vanaf 2010, €350.000,- beschikbaar te stellen bij de jaarlijkse onderhoudsgelden. Naar verwachting is dit voldoende om het beheer uit te voeren.

Het grootste deel van de vervangingen van perceelslozingen in de openbare ruimte zal meeliften met een riolerings/inrichtingsproject. De hiervoor benodigde investeringen zijn reeds opgenomen in het GRP.

5. Kanttekeningen

Het overnemen van een gedeelte van het beheer van de perceelslozingen vraagt een organisatorische inspanning waarvoor capaciteit (marktpartij) moet worden aangetrokken. Het coördineren van het beheer vraagt een extra inspanning van de organisatie. Daar staat tegenover dat er capaciteit vrijvalt omdat er geen opbrek-vergunningen meer worden uitgegeven t.b.v. lozingsvervangingen, of controle plaatsvindt op door particulieren uitgevoerde werkzaamheden in de openbare ruimte.

Momenteel is er sprake van achterstallig onderhoud bij een groot deel van de perceelslozingen. Omdat de gemeente verantwoordelijk wordt voor (een deel van) de lozing, kan dit leiden tot extra klachten van burgers, eventueel te nemen maatregelen zijn immers des gemeentes. In principe echter worden de grootschalige vervangingen

meegenomen met de investeringswerken in de openbare ruimte en leiden deze extra klachten incidenteel tot extra vervangingen. Deze toename van klachten treedt op door de nieuwe situatie en heeft een tijdelijk karakter. Voor zover de daarbij noodzakelijke kosten (die gaan nog steeds voor de baat) het onderhoudsbudget te boven gaan, kan aanspraak gemaakt worden op de rioleringsreserve, zodat een eventueel tijdelijke verhoging van de rioolheffing achterwege kan blijven.

6. Uitvoering

Na vaststelling door de raad zal bekendheid gegeven worden aan het besluit door een persbericht en op de website. Daarnaast wordt de procedure opgesteld voor “*het afhandelen van verstoppingen in perceelslozingen*”. Ook deze wordt gepubliceerd. Uitdrukkelijk wordt er duidelijk gemaakt dat er geen sprake is van het overnemen van het eigendom, maar het overnemen van het beheer voor zover het het openbare deel van de aansluitleiding betreft.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt waar nodig een aantal taken afgerond (o.a. opbreekvergunningen) en opgepakt (o.a. het aantrekken van een marktpartij om het onderhoud aan het openbare deel van de perceelslozing namens de gemeente te beheren).

Medio 2010 zal de aansluitverordening ter vaststelling worden aangeboden.

7. Bijlagen

Notitie: *Grensafbakening beheer en onderhoud Perceelaansluitingen*

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. raadsbesluit 391/1991 d.d. 30 oktober 1991 in te trekken;
2. het beheer van de perceelaansluitingen in het openbaar gebied per 1 januari 2010 over te nemen van de eigenaren, inclusief de daarbij behorende kosten;
3. kosten op de gebruiker te verhalen indien problemen met een lozing een gevolg zijn van oneigenlijk gebruik en/of grove nalatigheid van de gebruiker (lozen van o.a. vaste stoffen, chemicaliën en/of vetten).

Gedaan in de vergadering van

De griffier,

De voorzitter,